

ти всі заходи організації та здійснення навчального процесу, який необхідно будувати так, щоб він стимулював слухачів до творчого підходу з вивчення запланованих тем у ході самостійної роботи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Наказ МВС України Про затвердження Положення про організацію навчального процесу з функціонального навчання: наказ МВС України від 21.10.2014 № 1112.

2. Козаков В. А. Самостоятельная работа студентов и ее информационно-методическое обеспечение : учебное пособие / В. А. Козаков. – К. : Вища школа, 1990. – 248 с.

3. Петрук В. А. Теоретико-методичні засади формування професійної компетентності майбутніх фахівців технічних спеціальностей у процесі вивчення фундаментальних дисциплін : монографія / В. А. Петрук. – Вінниця, 2006 – 292 с.

Шмига С.А., начальник НМЦ ЦЗ та БЖД Волинської області;

Богданович Л.М., завідувач обласного методичного кабінету НМЦ ЦЗ та БЖД Волинської області

КОУЧИНГ ЯК СУЧАСНА ТЕХНОЛОГІЯ В СИСТЕМІ ОСВІТИ

*Я нікого нічому не можу навчити.
Я лише можу примусити людину думати.
Сократ*

Ефективною інтерактивною технологією в освіті є педагогічний коучинг (від англ. Coaching–наставляти, надихати, тренувати для спеціальних цілей, підготовляти до вирішення певних завдань) як система андрагогічних принципів і прийомів, які сприяють розвитку потенціалу особистості та групи спільно працюючих людей. Розглянемо можливості впровадження коучингу в процес функціонального навчання у сфері цивільного захисту.

Коучинг як сучасна технологія складається з певних методів і технік та дозволяє конкретно сформулювати бажаний результат, розробити нові підходи й чітко окреслити можливості досягнення запланованого результату, розкривши потенціал і здібності слухача. Коуч (людина, яка використовує коучингові техніки) не виступає у ролі консультанта, не дає порад або рекомендацій, вона допомагає об'єктивно побачити ситуацію, проаналізувати її та знайти способи вирішення поставлених завдань, використовуючи можливості та здібності іншої людини.

Основний інструмент коучингу – запитання, за допомогою яких можна допомогти слухачам самостійно проаналізувати існуючу ситуацію та

спрямувати її на пошук власних оптимальних дій і рішень. Коучингові запитання схожі на сократівські. Давньогрецький філософ Сократ будував своє вчення на запитаннях, які послідовно ставив своїм учням у такий спосіб, щоб ті, відповідаючи на них, самостійно дійшли до важливих і логічних висновків.

Викладач-коуч – це, насамперед, підтримка. Якщо ми хочемо, щоб у кого-небудь щось виходило, ми плачемо цю людину, підтримуємо, допомагаємо зрозуміти складну й нову для неї інформацію. Якщо організація навчального процесу здійснюється за допомогою коучингових технік, то у слухачів формується чіткий алгоритм дій при виникненні тих чи інших надзвичайних ситуацій, створюються комфортні умови для усвідомлення конкретних дій. Дуже важливо у процесі такого спілкування не оцінювати людину й не нав'язувати їй власного погляду.

Розрізняють декілька видів коучингу: індивідуальний, груповий, командний, кар'єрний, корпоративний, бізнес-коучинг, коучинг конфліктів тощо. Незважаючи на різновиди, коучинг дозволяє оцінити ситуацію, що склалася, знайти різні способи вирішення проблеми, проаналізувати їх і обрати найоптимальніший, скласти план дій, навчитися контролювати свої дії та активно співпрацювати з іншими.

Приклади коучингових запитань:

На Вашу думку, як ми можемо вирішити цю проблему?

Чи є ще якісь варіанти?

В обраному Вами варіанті можуть бути перешкоди у досягненні мети?

Що конкретно може стати на заваді?

Назвіть Ваші ресурси для досягнення мети?

Наскільки Ви можете оцінити отриманий Вами результат?

Як Ви можете покращити цей результат?

Іншими словами, коучингові запитання – це запитання, що стимулюють розумову діяльність, розвивають відповідальність, творчі здібності та рівень самостійності. І взагалі, технологія коучингу є результативним, тонким і перспективним інструментом як у процесі функціонального навчання, так і в індивідуальному професійному розвитку педпрацівника.

Викладач, який обрав коучинг як стиль викладання, вносить зміни і в організацію навчального процесу, адже в результаті ми отримуємо надання якісних (освітніх) послуг, взаємопідтримку та самомотивацію. Сучасний навчальний процес повинен бути сконцентрованим на тих, хто навчається, де роль викладача більш схожа на ту, що відіграє тренер або консультант, та полягає у тому, щоб направляти слухачів, розкриваючи і використовуючи при цьому їхній власний внутрішній потенціал.

Сенс коучингу – пропозиція стати ефективнішим, змінивши підхід до праці. Глибоке усвідомлення і висока відповідальність – це стан розуму, а розум – це ключ до творчої діяльності у будь-яких сферах. Якщо наставництво – це «Роби, як я!», тренінг – це «Не вмієш – навчимо»,

консультування – це «Я тобі допоможу», то коучинг – це «Хочу!– Можу! – Вірю!– Роблю! – Маю результат!».

Коучинг дає можливість проводити цілеспрямовані бесіди, які допомагають визначити цілі та розробити план руху вперед, а також надихають на підвищення рівня майстерності. Як результат, професійна навчальна діяльність може стати більш персоналізованою, спільною та цілеспрямованою.

Розглянемо окремі методи коучингу, використання яких сприятиме підвищенню рівня знань слухачів з питань цивільного захисту: *метод конкретних ситуацій*, оснований на твердженні, що вдосконалення власних знань можливе лише через розгляд, вивчення та обговорення конкретних проблемних ситуацій; *метод створення ситуації пізнавальної дискусії* є дієвим методом активізації навчання, адже саме в дискусії народжується істина, а пошук істини завжди викликає посилену зацікавленість темою; *метод проектів* є методом, що виводить діяльність слухачів на новий навчальний рівень.

Кожен зі слухачів здійснює великий обсяг самостійної роботи та навчається самоконтролю. А навчити самостійно отримувати і застосовувати знання на практиці є чи не найголовнішою та найскладнішою метою сучасної освіти.

Таким чином, як освітня технологія, коучинг належить до інтерактивних технологій сучасної освіти. Функціональне навчання повинно бути спрямованим на тих, хто навчається, де роль викладача більш схожа на ту, що відіграє тренер або консультант, та полягає у тому, щоб направляти слухачів, розкриваючи і використовуючи при цьому їхній власний внутрішній потенціал.

ЛІТЕРАТУРА

1. Горук Н.М. Коучинг як ефективна технологія формування самоосвітньої компетентності студентів / Н.М. Горук // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2015. – № 11. – С. 99–104.
2. Замятіна К. Коучинг як інструмент професійної та особистісної ефективності / К. Замятіна // EXIM news. Корпоративне видання. – 2010.
3. Проценко О. С. Коуч-технології у формуванні життєвої компетентності учнів професійно-технічних навчальних закладів / О.С. Проценко // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. – 2013. – Вип. 29. – С. 330–334.
4. Романова С.М. Коучинг як нова технологія в професійній освіті / С.М. Романова // Вісник Нац. авіац. ун-ту. Серія: Педагогіка. Психологія. – 2010. – Вип. 3. – С. 83–86.
5. Рудницьких О.В. Коучинг як інтерактивна технологія в освіті / О.В. Рудницьких // Вісник Дніпропетровського ун-ту імені Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і психологія. – 2014. – № 2(8). – С. 173–176.